

Силабус освітнього компоненту

Тактико-психологічні основи слідчої діяльності

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: _2024-2025_, Семестр: 6

Кількість кредитів: денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3

Обсяг годин: денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – залік, екзамен

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компоненту	Тактико-психологічні основи слідчої діяльності Tactical and psychological basis of investigative activities
Викладач	Коропецька Сніжана Орестівна, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики ІФННЮІ Національного університету «Одеська юридична академія» кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 208
Е-mail:	snigana.koropetska@ukr.net
Консультації викладача	Пн., ср. 10.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу:

Навчальна дисципліна «Тактико-психологічні основи слідчої діяльності» передбачає освоєння психологічних аспектів слідчої діяльності та професійних якостей слідчого, детектива і оперативного співробітника, особливостей психології слідчого під час проведення досудового розслідування та особливостей взаємодії слідчого із учасниками кримінального судочинства. Особлива увага приділяється наданню уявлення щодо психологічних особливостей слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій і формування базових компетентностей бакалавра з поглибленням знань у теорії та практиці психології слідчої діяльності з акцентом на виявлення та подолання протидії розслідуванню злочинів.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК17. Здатність виділяти юридично значимі факти у різних правових ситуаціях.

4. Програмні результати навчання:

ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права

ПРН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ПРН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРН23. Використовувати психологічні прийоми та методи під час вирішення конкретних правових ситуацій.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	14	10
семінарські заняття	16	6

індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	50	64
всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Психологічні основи слідчої діяльності	2	2
Тема 2.	Психологічна характеристика учасників досудового розслідування	2	2
Тема 3.	Психологічні аспекти досудового розслідування	2	2
Тема 4.	Психологічні аспекти проведення окремих слідчих (розшукових) дій	4	2
Тема 5.	Психологічні основи спілкування	2	2
Тема 6.	Психологічні основи взаємозв'язку слідчої діяльності та ОРД	2	

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Психологічні основи слідчої діяльності	2	-
Тема 2.	Психологічна характеристика учасників досудового розслідування	4	2
Тема 3.	Психологічні аспекти досудового розслідування	2	2
Тема 4.	Психологічні аспекти проведення окремих слідчих (розшукових) дій	4	2
Тема 5.	Психологічні основи спілкування	2	-
Тема 6.	Психологічні основи взаємозв'язку слідчої діяльності та ОРД	2	-

Самостійна робота			
	Опис змісту навчання (наприклад, теми або види навчальної активності)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Психологічні основи слідчої діяльності	10	10
Тема 2.	Психологічна характеристика учасників досудового розслідування	10	10
Тема 3.	Психологічні аспекти досудового розслідування	10	10
Тема 4.	Психологічні аспекти проведення окремих слідчих (розшукових) дій	10	14
Тема 5.	Психологічні основи спілкування	5	10

Тема 6.	Психологічні основи взаємозв'язку слідчої діяльності та ОРД	5	10
---------	---	---	----

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Доповідь являє собою інформаційне повідомлення.	10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9.Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	зараховано
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		

35-59	FX	Незадовільно з можливою повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті НУ «ОЮА». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Тактико-психологічні основи слідчої діяльності» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, ессе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді

	опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену

11. Рекомендована література

11.1.Основна:

1. Барко В. В., Барко В. І., Остапович В. П. Використання адаптованих зарубіжних психодіагностичних методик у Національній поліції України : психол. практикум / за заг. ред. В. О. Криволапчука. Київ : Людмила, 2022. 264 с.
2. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
3. Криміналістика : підручник / [В. В. Пяковський, Ю. М. Чорнус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Право, 2020. 752 с.
4. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
5. Максименко С. Д. Психогенетичний потенціал особистості : монографія. Київ: Людмила, 2021. Т. 2. 448 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/733593/1/Part2_5.pdf
6. Озерський І. В. Актуальні проблеми юридичної психології: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 300 с.

Нормативні акти:

1. Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй від 10.12.1948 р. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, прийнятий Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966 р. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_043.
3. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року). URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 року // Урядовий кур'єр. 05.09.2012. № 159.
6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст. 577.
7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 року № 3477-IV. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Голос України. 1994. 2 березня.
9. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Голос України. 1994. 2 березня.
10. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
11. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст.303.

12. Про прокуратуру: Закон України // *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 2-3, *ст. 12*. URL : zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text.
13. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. // *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
14. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232.
15. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 року // *Відомості Верховної Ради України*. 2016, № 31, *ст. 545*.

Підручники, посібники, наукові праці:

11.2. Допоміжна:

1. Барко В.В. Теоретичні підходи до вдосконалення психодіагностичних досліджень персоналу Національної поліції України. *Юридична психологія*. 2023. № 1(32). С.7-15. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1564/1556>
2. Ващук О.П. Дослідження особливостей невербальної поведінки у відеозаписах. Актуальні питання судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану та повоєнний період : матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. (Одеса-Львів, 28 вересня 2022 року). Львів: Растр-7, 2022. С. 37-38.
3. Ващук О.П. Можливості досліджень виразів емоцій на обличчі. Інформаційне забезпечення розслідування злочинів: матеріали IX Міжнародного круглого столу (4 червня 2021 р.). Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2022. С. 24-27.
4. Гаман І. Сучасний стан наукових розвідок психологічного портретування (профайлінгу) та психодіагностичного інструментарію. *Юридична психологія*. 2023. № 1(30). С. 93-100. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1574/1566>
5. Прес Ю.О. Спосіб злочину та його значення для розслідування. *Правове життя сучасної України: у 3 т. : матеріали Хіжна. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.)*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 3. С. 343-346.
6. Дільна З. Ф. Психологічні особливості діяльності слідчого під час огляду місця подій. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. №1(21). Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20dzfomp.pdf>
7. Дульський О. Проведення слідчих (розшукових) дій слідчим: криміналістична та психологічна характеристика. *Юридична психологія*. 2024. № 1(34). С.76-85. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1640/1628>
8. Когут Я. М., Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц. Правові та психологічні аспекти застосування поліцейських заходів. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 4 (14). С. 197-203.
9. Комаринська Ю. Засади встановлення психологічного контакту з потерпілими від кримінальних правопорушень, що пов'язані з домашнім насильством. *Юридична психологія*. 2023. № 1(32). С.43-50. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1585/1560>
10. Косенко М.В., Чорний Г.О. Психологічні особливості протидії зацікавлених осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №7. С.382-385. URL: http://lsej.org.ua/7_2022/92.pdf
11. Серкевич І. Р., Дільна З.Ф. Психологічні основи використання тактичних прийомів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №9. С.360-363. URL: http://lsej.org.ua/5_2023/89.pdf
12. Синчук О.В. Психологічні аспекти дослідження доказового розслідування злочинів. *Теорія та практика судової експертизи в Україні*. 2020. № 22. С.52-56.

13. Пазюк Є. Психологічні аспекти критеріїв допустимості тактичних прийомів. Юридична психологія. 2024. № 1(34). С.119-125. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1645/1639>

14. Пасічниченко Д. Психологічні особливості тактики допиту вразливих потерпілих у кримінальному провадженні. Юридична психологія. 2024. № 1(34). С.134-139. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1647/1635>

15. Хить Ю. Правове регулювання форм психологічної взаємодії між слідчим і прокурором. Юридична психологія. 2023. № 1(32). С.138-147. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/1579/1571>

16. Чепур О. Специфіка механізмів здійснення психологічного впливу слідчими на підозрюваних у процесі професійної діяльності. Вісник Національного університету оборони України. 2020. № 56(3). С. 140–146.

17. Чорнусь Ю. М., Власенко С. О. Особливості тактики допиту в процесі розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом. Юридична психологія. 2022. № 1. С. 74-79.

18. Чорнусь Ю.М. Психологічні основи реалізації тактичних прийомів. Юридична психологія. 2020. Том 26. №1. С. 13-21.

19. Шевчук В.М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. Праць. Харків: Право, 2020. 1280 с.

20. Юрченко В.С. Психологія процесуального керівництва прокурором під час досудового розслідування: дис... докт. філософії за спеціальністю 081 «Право». Київ, 2022. 247 с.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

www.president.gov.ua – Президент України

Законодавча влада

www.rada.gov.ua – Верховна Рада України

www.ombudsman.kiev.ua – Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Виконавча влада

www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України

www.minjust.gov.ua - Міністерство юстиції України

Судова влада

www.scourt.gov.ua – Верховний Суд

www.ccu.gov.ua - Конституційний Суд України

Інші державні органи

<https://www.gr.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора

Рекомендовані науково-аналітичні ресурси

www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень

<http://parlament.org.ua/> - Лабораторія законодавчих ініціатив

<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського

Доцент кафедри
кримінального процесу та криміналістики

Сніжана КОРОПЕЦЬКА